

-
-
-

• LA DIRECTIVA EUROPEA MARC DE L'AIGUA
(2000/60/CE DE 23/10/2000)
I LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

-
-
-

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

PRINCIPIS DE LA DIRECTIVA EUROPEA MARC DE L'AIGUA (DMA)

- Té com a objectiu assolir un bon estat ecològic de les aigües superficials i un bon estat químic i quantitatiu de les aigües subterrànies
- El seu èxit dependrà d'una col·laboració estreta i una actuació coherent de la Comunitat, dels seus Estats membres i les autoritats locals, així com la participació dels usuaris.
- Els Estats membres fomentaran la participació activa de totes les parts interessades en l'aplicació de la DMA.

-
-
-

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

DECLARACIÓ EUROPEA PER UNA NOVA CULTURA DE L'AIGUA

- ◆ La Declaració Europea per una Nova Cultura de l'Aigua, signada a Madrid el 18 de febrer de 2005, manifesta que intentar la governabilitat en termes com la gestió de l'aigua, exigeix una participació ciutadana forta.
- ◆ El Conveni d'Aarhus constitueix un compromís internacional en matèria ambiental que defineix un concepte de participació ciutadana, entesa com a participació pro-activa, no només re-activa.
- ◆ En matèria d'aigües, cal donar la paraula als nous actors que han col·laborat a impulsar el moviment de la *Nova Cultura de l'Aigua* (entitats ecologistes, col·lectius d'afectats per les grans obres hidràuliques, sindicats, organitzacions empresarials, ...), sense oblidar les opinions i aportacions d'altres grups (organitzacions municipalistes, món universitari, col·legis professionals, associacions de veïns,...)

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

ESTATUT D'AUTONOMIA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

1

Article 43. Foment de la Participació

- ◆ Els poders públics de Catalunya han de promoure la participació social en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, i també la participació individual i associativa en els àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític, amb ple respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia.
- ◆ Els poders públics han de facilitar la participació i la representació ciutadanes i polítiques, amb una atenció especial a les zones menys poblades del territori.
- ◆ Els poders públics han de procurar que les campanyes institucionals que s'organitzin en ocasió dels processos electorals tinguin com a finalitat la de promoure la participació ciutadana i que els sectors rebin dels mitjans de comunicació una informació veraç, objectiu, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals.

-
-
-

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

ESTATUT D'AUTONOMIA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

2

Article 46. Medi Ambient, Sostenibilitat i Equilibri Territorial

- ◆ Els poders públics de Catalunya han de facilitar als ciutadans la informació mediambiental i han de fomentar l'educació en els valors de la preservació i de la millora del medi ambient com a patrimoni comú.

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

ESTATUT D'AUTONOMIA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

3

Article 117. Aigua i obres hidràuliques

◆ Correspon a la Generalitat, en matèria d'aigua de les conques hidrogràfiques intracomunitàries, la competència exclusiva que inclou en tot cas:

d) L'organització de l'administració hidràulica de Catalunya, incloent-hi la participació dels usuaris.

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

PERÒ, QUAN PARLEM DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA, QUÈ VOLEM DIR?

- ◆ Clark (1999) la defineix com *"el procés que fa referència a informar, consultar i involucrar al públic en la planificació en els àmbits de la gestió ambiental en general..."*
- ◆ Bedford (2002) va argumentar que *"la participació pública fa referència a actuar sota la creença de que tothom ha de saber que pot influir en el futur de la seva comunitat"*.
- ◆ Rener (1995) la defineix com *"el conjunt de fòrums organitzats amb el propòsit de facilitar la comunicació entre els ciutadans i les diverses parts interessades respecte a una decisió o un problema"*.

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

HI HA DUES FORMES DE PRENDRE DECISIONS

Autoritàriament

**Efecte
"Pinocho"**

**És l'única
solució**

**Efecte
"Don Ángel,
Sí Señor"**

**Els experts són
els que saben.
Ex. PHN**

Democràticament

**Efecte
"Descorche"**

**Obrir les
qüestions**

**Efecte
"Ciudadano"**

**Construcció
social del
problema.
Ex. PHN**

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Arnstein (1969) entén que el procés de participació ciutadana és com una sèrie d'esglaons, en els quals els nivells superiors porten a la veritable Participació.

Nivell			
1	Manipulació	Propi d'una comunitat passiva, que pot rebre una mala informació	No hi ha poder per al públic
2	Teràpia o Educació	Algún poder és delegat que rep informació que pot ésser incorrecta o parcial	
3	Informació	S'informa a la gent sobre el que està passant o va a passar	Simbolisme més que Participació
4	Consulta	La gent té veu, però no té poder real que li garanteixi que les seves opinions seran tingudes en compte	
5	Involucració	Les opinions de la gent tenen alguna influència, però les decisions es prenen en altres àmbits	
6	Associació	La gent pot començar a negociar amb els sectors que tenen el poder per decidir el que calgui	Algún poder pels ciutadans
7	Poder delegat	Algún poder és delegat	
8	Control dels ciutadans	Delegació completa de totes les decisions	

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

-
-
-
- L'èxit d'una experiència participativa necessita:
 - Confiança entre les parts
 - Credibilitat dels promotors de la iniciativa
- amb les característiques següents: (4 "p")
 - Pertinaç → La Participació és una "operació sense retorn"
 - Precoç → A l'inici de la iniciativa
 - Pagada → Mínim: satisfacció de qui participa → se'l fa cas
 - Prioritària → Reflectiment pressupostari

-
-
-

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

La Participació ciutadana millora la qualitat dels processos de disseny i aplicació de polítiques de tres formes:

- Genera més informació en els processos de presa de decisions i major nombre d'experiències, la qual cosa porta a polítiques i projectes més realistes.
- Ajuda a generar recolzament polític i a reduir la possible oposició a propostes polítiques i projectes, ja que aquests estaran fonamentats en les preocupacions de tots els interessats.
- Construeix capacitats a escala local i facilita l'aplicació de polítiques en el futur.

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

ALGUNS MODELS DE PARTICIPACIÓ DEMOCRÀTICA

-
-
-
- ◆ **Conferències de consens:** Un grup de ciutadans triats a l'atzar rep informació sobre un tema concret (p. Ex. La reutilització d'aigües depurades), participa en una reunió amb experts i després delibera sobre el problema i emet un informe detallat i unes recomanacions.
- ◆ **Tallers d'escenaris:** Aquests tallers generen un mètode participatiu per abordar importants qüestions socials de "procediment", com ara el com assolir la sostenibilitat. Es reuneixen els titulars de diferents interessos i analitzen diversos escenaris i donen resposta al problema concret plantejat, tenint en compte les dificultats que s'oposen a la seva solució i la planificació d'actuacions escaients.
- ◆ **Tallers de ciència:** Són centres independents (món universitari, ONG, ...) que donen serveis de referències i d'informació a comunitats que porten a terme actuacions com ara investigació ambiental.

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

EN QUINS TEMES HAURÍEM DE PARTICIPAR?

- Sense caràcter limitatiu, en aquells que tinguin a veure amb la gestió de l'aigua i el seu entorn natural, en particular
 - Estalvi d'aigua
 - Perspectives de la reutilització d'aigua
 - Transparència dels preus de l'aigua. El cànon de l'aigua
 - El concepte de garantia de subministrament
 - Implantació de cabals ecològics
 - Purins i contaminació d'aqüífers
 - El futur immediat de la depuració d'aigües residuals a Catalunya
 - Els episodis de sequera i el nou model de gestió de l'aigua

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

A QUI HAURÍEM D'IMPLICAR?

- A tothom que vulgui implicar-se **voluntàriament**
 - Associacions de veïns
 - Entitats mediambientalistes
 - Organitzacions de consumidors i usuaris (en particular, de l'aigua)
 - Col·legis professionals
 - Universitats i centres educatius
 - Sindicats i entitats agràries
 - Col·lectius d'afectats per grans obres hidràuliques
 - Cambres de comerç
 - Empreses de serveis d'abastament d'aigua
 - Entitats municipalistes
 - Organitzacions empresarials

-
-
-

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Quines són les nostres veritables oportunitats de canvi, si impulsem la Participació Ciutadana?

- Convertir els processos de presa de decisions en més oberts i transparents als ciutadans.
- Reformar la presència dels usuaris en els òrgans de gestió de l'aigua, reduint l'actual pes burocràtic.
- Incidir en els diversos estadis de la planificació hidrològica.
- Col·laborar activament en la gestió dels aqüífers, significativament en la dels sobreexplotats.
- Participar significativament en les preses de decisions sobre el finançament de nous plans i infraestructures.

-
-
-

DMA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

ASSOCIACIÓ CATALANA D'AMICS DE L'AIGUA

C/ Secretari Coloma, 108 5è 3a

08024 - BARCELONA

Tel. 93 285 10 50 Fax 93 210 11 00

info@amicsaigua.com www.amicsaigua.com

Actuació subvencionada pel Departament de Medi Ambient i Habitatge

**Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient i Habitatge**

ASSOCIACIÓ CATALANA
D'AMICS DE L'AIGUA

-
-
-
-
-
-
-
-